

Tutkimusnäkökulma segregatioon

MAL-verkoston kesäseminaari (21.8.2026)

Mats Stjernberg, erikoistutkija (Suomen ympäristökeskus Syke)

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Sisältö

- 1) Kansallinen segregaaation seuranta ja tietopohja (KASETTI)
- 2) Keskeisiä näkökulmia segregaaation ehkäisyyn ja torjuntaan

Kansallinen segregaaation seuranta ja tietopohja (KASETTI)

Toteuttajat:

- Suomen ympäristökeskus SYKE (pää toteuttaja)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL
- SpinUnit Lab Oy
- Tilastokeskus

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

spin unit

Tilastokeskus

Rahoittaja: Valtioneuvoston tutkimustoiminta (VN Tutkiva)

Rahoitussumma: 300 000 €

Kesto: 3/2026–6/2027

Kuvaus hankkeesta: KASETTI

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

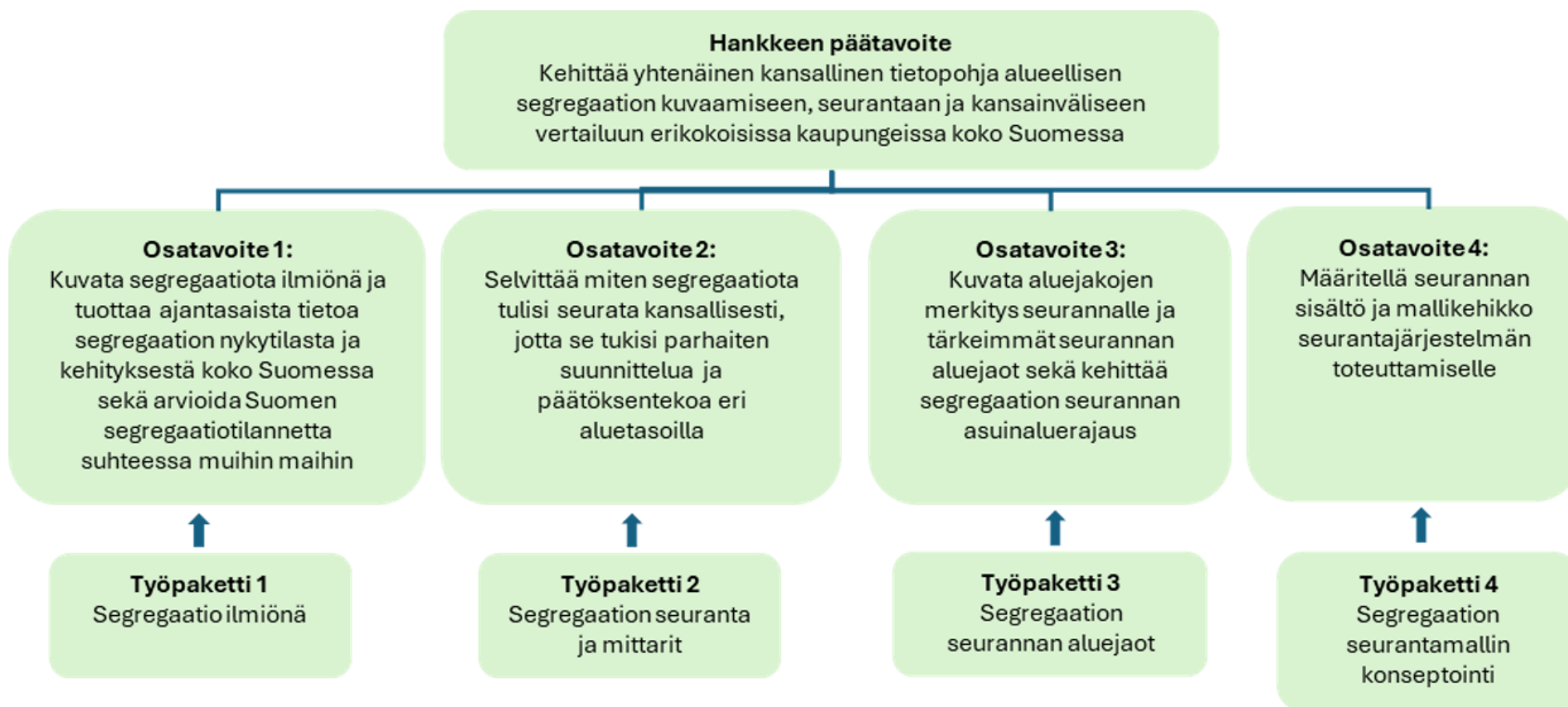
Tausta ja tarve

- Alueellinen segregatio (ei-toivottu eriytyminen) on yhteiskunnallisesti tärkeä ilmiö, josta kannetaan kasvavaa huolta Suomessa.
- Suurilla kaupungeilla ja kaupunkiseuduilla on vaihtelevia käytäntöjä segregatian seuraamiseksi ja pienemmiltä se puuttuu yleensä kokonaan.
- Suomessa ei tällä hetkellä ole yhtenäistä, kansallisesti vertailukelpoista tietopohjaa ja mittaristoa alueellisen segregatian kehityksen seurantaan.
- Suomesta on puuttunut yhteinen, tilastollisesti yhdenmukainen pienaluejako, joka mahdollistaisi luotettavan vertailun eri alueiden ja ajanjaksojen välillä.
- Samaan aikaan tiedon tarve kasvaa, sillä segregatian ehkäiseminen ja vähentäminen on nostettu keskeiseksi tavoitteeksi esimerkiksi valtakunnallisissa kaupunkipolitiikan ohjelmissa, MAL-sopimuksissa ja useissa suomalaisissa kaupungeissa.

Tavoitteet

- Hankkeen **päätavoitteena** on **kehittää yhtenäinen kansallinen tietopohja alueellisen segregaaation kuvaamiseen, seurantaan**, päätöksenteon tueksi ja kansainväliseen vertailuun erikokoisissa kaupungeissa koko Suomessa.
- Hankkeessa luodaan konseptimalli valtakunnalliselle segregaaation seurannalle ja pilotoidaan kyseistä mallia.
- Hanke toteutetaan neljässä työpaketissa, jotka vastaavat hankkeelle määrittelemiämme neljää osatavoitetta.

Tavoitteet

Tavoitteet

- Hankkeen tulokset muodostavat keskeisen tietolähteen alueellisen eriytymisen ehkäisyyn valtioneuvoston politiikkavalmisteluissa.
- Lisäksi se tukee kunta- ja seututason päätöksentekoa ja toimia segregaaation ehkäisemiseksi.
- Oleellinen linkki näiden välillä on vuosina 2026–2027 valmistettava poikkihallinnollinen kansallinen ohjelma segregaaation torjumiseksi, joka laaditaan valtion ja kaupunkien yhteistyönä. Yhtenäinen tietopohja ja seurantamalli tukevat ohjelman valmistelua.

Aikataulu ja määrärahan käyttösuunnitelma

- Hanke toteutetaan aikavälillä 3/2026–6/2027.
- Hanke koostuu kahdesta vaiheesta:
 - 1) Vaiheessa 1 toteutetaan sisäinen väliraportti, jossa kuvataan segregatiota ilmiönä (TP1), segregaaation seuranta ja mittaamista (TP2) sekä segregaaation seurannan aluejakoja (TP3). Sisäinen väliraportti valmistuu tammikuussa 2027.
 - 2) Vaiheessa 2 keskitytään segregaaation seurantamallin konseptointiin (TP4), ja koko hankkeesta valmistuu julkinen raportti kesäkuussa 2027.

Kysely ja työpajat

- Hankkeessa toteutettiin kesän aikana **kysely segregaaation seurannan nykytilasta ja kehitystarpeista** ja syksyllä 2026 toteutetaan aiheeseen liittyviä **työpajoja**.
- Onko teidän organisaatiossanne kiinnostusta osallistua työpajoihin?
- Voitte ilmoittaa kiinnostuksestanne sähköpostitse: mats.stjernberg@syke.fi

Mitä ongelmia ratkaistaan, kun ratkaistaan kaupunkisegregaatiota?

- Kaupunkisegregaatiolla tarkoitetaan eri väestöryhmien, esimerkiksi sosioekonomisten tai etnisten ryhmien, erilaista alueellista sijoittumista kaupunkiseutujen sisällä.
- Segregaatiolla viitataan usein ei-toivottuun voimakkaaseen eriytymiseen ja huolta kannetaan erityisesti huono-osaisuuden kasautumisesta.
- Segregaation taustalla on useita yhteiskunnallisia kehityskulkuja, kuten talouden ja työmarkkinoiden rakenteelliset muutokset, hyvinvointivaltioiden heikkeneminen sekä joissain kaupungeissa myös investointien väheneminen sosiaaliseen vuokra-asumiseen (Tammaru ym. 2015).
- Taloudellinen eriarvoisuus on tärkeä taustatekijä.

Mitä ongelmaa ratkaistaan, kun ratkaistaan kaupunkisegregaatiota?

- Segregaatio juontuu eriarvoisista mahdollisuuksista hyödyntää asuntomarkkinoita, joten väestörakenteen alueellinen eriytyminen liittyy myös asuntokannan alueellisiin eroihin.
- Erityisesti monet vuokra-asuntovaltaiset kerrostalolähiöt ovat kehittyneet epäsuotuisasti sosioekonomisilla mittareilla viime vuosikymmeninä.
- Väestön muuttoliike vaikuttaa keskeisesti asuinalueiden kehitykseen.
- Tietyillä alueilla leimautuminen on saattanut nopeuttaa eriytymistä.

Mitä pitäisi tehdä?

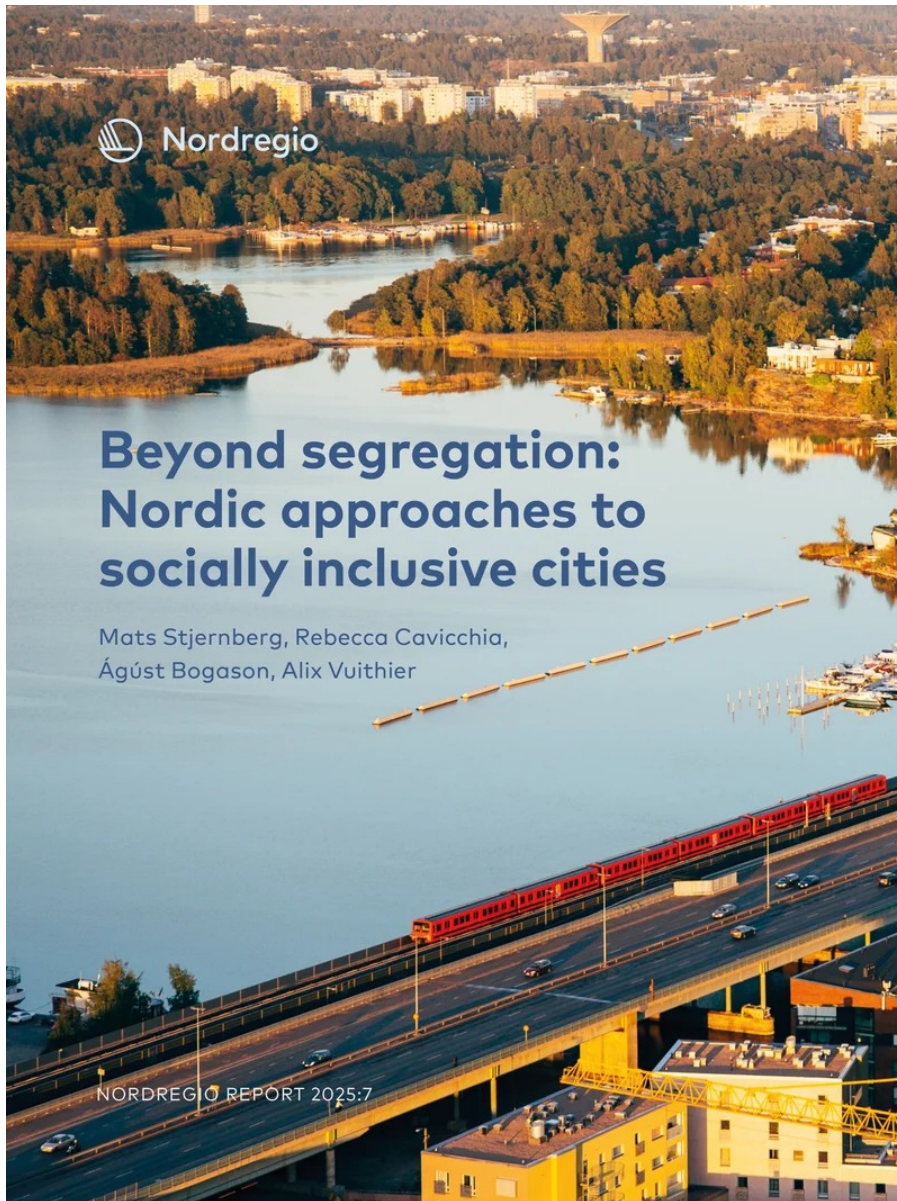
- Segregaation torjuminen edellyttää monialaisia toimia eri aluetasoilla, ja on keskeistä tunnistaa, millä keinoin voidaan tarttua mihinkin ongelmiin.
 - Eriarvoisuus liittyy tulo- ja hyvinvointieroihin, ja näihin vaikutetaan muun muassa työllisyys- ja sosiaalipolitiikan keinoin sekä panostamalla varhaiskasvatukseen ja koulutukseen sekä nuorten palveluihin.
 - Asuntopolitiikalla, kaavoituksella ja kaupunkisuunnittelulla voidaan todennäköisesti hidastaa huono-osaisuuden keskittymistä mutta ei täysin estää kaupungin segregoitumista.
 - Täydennysrakentamisella ja erilaisilla uudistamishankkeilla voidaan monipuolistaa asuntokantaa, parantaa alueiden viihtyvyyttä ja säilyttää paikallisia palveluita.

Viisi keskeistä asiaa, jotka pitäisi laittaa kuntoon kaupunkisegregaatiossa?

- On tartuttava segregaation juurisyihin eli eriarvoisuuteen
- Monipuolinen asuntokanta ja laadukas asuinympäristö eri alueilla
- Koulusegregaatioon tarttuminen ja panostaminen lapsiin ja nuoriin
- Osallisuuden vahvistaminen
- Asuinalueiden kehittäminen

Dialogcykel (Umeå kommun, Emil Sandström)

Lue lisää eri pohjoismaiden strategioista

- **Beyond segregation: Nordic approaches to socially inclusive cities** (2025). Mats Stjernberg, Rebecca Cavicchia, Ágúst Bogason, Alix Vuithier
- <http://doi.org/10.6027/R2025:7.1403-2503>

Kiitos!

mats.stjernberg@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute